

Problematika hudební výuky dětí a mládeže v ČR

PŘIPRAVIL: JAROSLAV RAUŠER
(INSTITUT MODERNÍ HUDBY)

Standardní formy výuky v mateřských a základních školách I. a II. stupně jsou desetiletí zaměřeny na pasivní předávání informací z hudební teorie a historie. Tato forma výuky je dnes zcela mimo relevantní potřeby 21. století. Nejenže děti nezajímá, a není schopna je tím pádem něco naučit, ale není schopna je ani aktivně stimulovat a kultivovat v současném světě. Nepodporuje přirozenou dětskou kreativitu ani přístup ve smyslu získávání informací a práce s nimi. Děti nejsou při hudební výuce příliš koncentrované a učitelé ve velké většině výuku samotnou nemají rádi, resp. to, co sami studovali na svých fakultách, jim neumožňuje vhléd do hudební problematiky, a tudíž si sami s širší aplikací hudebních osnov nevědí rady. Dle jejich výpovědí řeší situaci často tak, že když děti při hudební výuce zlobí, tak je potrestají. Jsou si sice vědomi, že to není správné, avšak tresty momentálně řeší zachování jejich autority. Práce základních uměleckých škol je orientována na výuku hry na klasické hudební nástroje. Z toho vyplývá, že v českém hudebním školství chybí jeden klíčový článek a tím je současná aplikovaná hudební tvorba (alternativní, elektronická, popová, trendová...). Tímto je po mnoho desetiletí způsob výuky velmi limitován a omezen,

což se následně odráží v obecném vkusu a vnímavosti českého publika i v kvalitě české autentické hudební tvorby. Tato má sice hlubokou a hrdou minulost, ale mezinárodně velmi zaostalou současnost.

Hudební tvorba je psychology pokládána za jednu z nejnáročnějších lidských činností vůbec. Zapojuje současně intelekt, paměť i abstraktní myšlení, podporuje interaktivní přenos emocí. Vyžaduje plnou koncentraci, disciplínu i týmovou komunikaci, ale i motoriku.

Naše vlastní výuka byla vyvinuta na základě mnohaletých profesionálních a pedagogických zkušeností. Je vedena interaktivní individuální formou, v níž se zpravidla 2 lektori samostatně věnují 6–10 žákům. Teorie je dětem podávána v atraktivní formě a je provázena aktivními tvůrčími ukázkami, které děti bezprostředně zkoušejí v praxi, přizpůsobené v rámci jejich oblíbeného hudebního stylu. Jak děti samy sdělují: „Při výuce hudebního nástroje musím hrát to, co chce učitel, a používám mechanicky jen ruce, zde při hudební tvorbě dělám hudbu, jakou chci, ale musím používat hlavu.“

Výstupy výuky: děti, jež se kurzu účastnily, jsou již po jednom roce výuky schopny složit základní hudební kompozici

v hudebním stylu, který mají sami rádi. Něco takového si předtím nedokázaly představit. U dětí ve škole (i u starších spolužáků) získaly následně neočekávaný respekt.

Před dvěma lety jsme na základě vlastních zkušeností ze zahraničí a práce s hudebními profesionály otevřeli v Týnci nad Sázavou první hudební kroužek zaměřený na hudební skladbu/tvorbu pro děti I. stupně. Výsledky nás překvapily natolik, že jsme totéž otevřeli v Praze 5 na ZŠ Kořenského. Výsledky dětských prací jsme pak přihlásili do mezinárodní soutěže Musica Nova, v níž byly děti oceněny mezinárodní porotou formou dvou prvenství pro mladé skladatele. Bylo velmi příznačné, že děti byly oceněny především zahraničními porotci. Jejich ohodnocení bylo současně předmětem poměrně náročného odborného střetu mezi našimi a zahraničními akademiky, což opět dokazuje rigiditu našeho, již etablovaného hudebního sektoru...

Projekt rozvoje hudební tvorby na ZŠ je od letošního roku podporován i Ochranným svazem autorským (OSA). Ten na rozdíl od mnoha kompetentních institucí pochopil problematiku a závažnost současné situace.

Po celou dobu existence kroužku jsou nadšeny nejen děti, ale i jejich rodiče. ☒